

давала можливість відстежувати та узагальнювати результати їх діяльності на загальнонаціональному рівні. Така система може стати підґрунтям для більш ефективної реалізації Державної цільової програми надання соціально спрямованих дорадчих послуг у сільській місцевості. Невирішеність даної проблеми та недостатність вивчення теми вимагає її подальшого дослідження.

Література:

1. Van den Ban, A. W. and S. Hawkins. Agricultural extension. 2nd ed. Malden, MA: Blackwell Science, 1996.
2. Информационно-консультационная служба в АПК: учебное пособие / под ред. В.М. Кошелева и В.В. Маковецкого. – М.: Агроконсалт, 2001. – 348 с.
3. Swanson, Barton E. Agricultural Extension. A reference manual. 2nd ed. Rome: FAO, 1984.
4. Seevers, B., D. Graham, J. Gamon, N. Conklin. Education through Cooperative Extension. New York: Delmar Publishers, 1997.

УДК: 330.322:332.145

МІСЦЕ ТА ЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Поліщук О.А. асистент, *Зазанська С.*

Вінницький державний аграрний університет

Визначено значення інвестицій у розвитку регіону, проаналізовано переваги та недоліки зовнішніх і внутрішніх інвестицій.

Постановка проблеми. Розв'язання сучасних проблем розвитку України справедливо пов'язують з переходом до ринкової економіки. Саме ринок створює найбільш сприятливі умови для суспільного прогресу. Проте, крім багатьох переваг, зокрема, створення можливостей вибору людиною того чи іншого виду діяльності залежно від уподобань, надання широких прав щодо реалізації своїх економічних інтересів, вибору способів організації збуту продукції має той недолік, що він, полишений сам на себе, сприяє розвитку тенденцій до саморуйнування.

Сьогодні український ринок вимагає від підприємств повної віддачі у їх діяльності, забезпечуючи високі прибутки лише тим, хто перемагає в конкурентній боротьбі. Перемога ця багато в чому залежить від правильного, ефективного і розумного використання ресурсів, що знаходяться у розпорядженні певного підприємства, організації його функціонування і, звичайно, від колективу працівників, їх здатності грамотно вирішувати поставлені перед ними завдання. Для реалізації таких завдань, успішного розвитку підприємства і гармонійного забезпечення інтересів його власників та

персоналу необхідно аналізувати усі аспекти його діяльності, включаючи й інвестиційну.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями присвячені дослідженню ролі інвестиційної політики у регіональному розвитку займалися багато вчених, зокрема Уліганинець Г.П., Піріашвілі О.Б., Музиченко С.А., Бланк І.А., Дацій Н.В. Проте багато питань пов'язаними із значенням інвестиційної діяльності на розвиток регіону залишається малодослідженими.

Мета статті. Визначення місця та значення інвестиційної діяльності у розвитку регіону.

Виклад основного матеріалу. З метою реалізації інвестиційного та інноваційного розвитку як національної економіки, так і регіональної, необхідно нарощувати інвестиційні ресурси, оновлювати і поліпшувати структуру інвестиційних джерел та оптимізувати напрями їх вкладення відповідно до пріоритетів економічного зростання. У світовій та вітчизняній практиках існують загальноприйняті поняття щодо інвестицій та інвестиційної діяльності. Взагалі поняття “інвестиція” походить від латинського слова “investio”, що дослівно перекладається як “одягаю”, “обличаю”.

Найважливішою ознакою інвестицій, як економічної категорії, є продуктивний характер використання коштів (створення і розвиток виробництва), а термін “вкладення капіталу” застосовується до характеристики фінансових операцій: гроші, інші депозити, короткотермінові цінні папери і т.п.”.

Щодо інвестиційної діяльності на регіональному рівні, то треба зазначити, що в сучасних умовах конституційної реформи та розширення повноважень місцевої влади регіональні інвестиції починають відігравати велику роль в соціально-економічному розвитку держави. Варто відмітити, що регіональним особливостям інвестиційної діяльності в країні приділено недостатньо уваги. Термін “регіон”, яким користуються сьогодні в економічній літературі, визначається наступним чином. Регіон – (франц. region, від лат. regio (regionis) - область район) - територія, яка відрізняється від інших територій за рядом ознак і характеризується певною цілісністю та взаємопов'язаністю її складових елементів [1, с.17].

І.А. Бланк в своїй роботі виділяє п'ять синтетичних (узагальнюючих) показників, що впливають на розміщення інвестицій, для аналізу і прогнозування інвестиційної привабливості регіонів України:

- рівень загальноекономічного розвитку регіону;
- рівень розвитку інвестиційної інфраструктури;
- демографічна характеристика;
- рівень розвитку ринкових відносин і комерційної інфраструктури;
- рівень криміногенних, екологічних та інших ризиків.

Кожний із синтетичних показників оцінювався за сукупністю аналітичних показників, що входять до нього (всього 20 показників на основі даних регіональної статистики). Області були згруповані за результатами розрахунків та ви - значені пріоритетні напрямки інвестування по кожній групі

областей. Ці ж самі показники для аналізу інвестиційної привабливості регіонів розглядаються в роботах й інших авторів наступним чином:

- рівень економічного розвитку регіону характеризується такими показниками, як питома вага регіону у ВВП (валовому внутрішньому продукті) і національному доході, обсяг виробництва на душу населення, рівень самозабезпечення регіону основними продуктами харчування, середній рівень заробітної плати робітників, обсяг і динаміка капітальних вкладень в регіоні на душу населення, кількість підприємств, питома вага збиткових підприємств;

- розвиток інвестиційної інфраструктури оцінюється кількістю підрядних будівельних компаній, обсягом місцевого виробництва основних будівельних матеріалів, виробництвом енергетичних ресурсів на душу населення, щільністю залізничних шляхів, щільністю автомобільних шляхів;

- демографічну характеристику визначають питома вага населення регіону в загальній кількості мешканців України, співвідношення міського і сільського населення, питома вага населення, зайнятого в суспільному виробництві, рівень кваліфікації робітників;

- розвиток ринкових відносин характеризується питомою вагою приватизованих, а також недержавної форми власності підприємств в загальній їх кількості, кількістю підприємств з іноземними інвестиціями, банківських установ, страхових компаній і товарних бірж.

Слід відмітити, що дані показники, є базовими або ж вихідними для подальших наукових розробок щодо аналізу впливу зазначених груп факторів на інвестиційну діяльність (інвестиційну привабливість регіону).

Різноманітність форм впливу регіональних факторів на особливості інвестиційної діяльності знайшла своє відображення у значній кількості видів цих факторів: економічний розвиток (25%), інфраструктура (22%), фінансова інфраструктура (25%), людські ресурси (15%), підприємництво і влада (15%), рівень криміногенних, екологічних та інших ризиків (10%).

Інтегральний показник оцінки інвестиційної привабливості регіонів країни при прийнятті інвестиційних рішень розраховують як суму добутків рангового значення кожного синтезованого показника на його значимість (у відсотках). Усі перелічені вище регіональні фактори різною мірою впливають на інвестиційну діяльність в регіонах, а рівень цього впливу може змінюватися залежно від загальноекономічної та геополітичної ситуації, джерел фінансування інвестицій та інших чинників. Крім того, усі вони взаємозалежні і потребують комплексного підходу щодо вивчення їх впливу на інвестиційну діяльність [1, с.17].

Таким чином, вище йшлося про фактори, що формують інвестиційну привабливість регіону. Також доцільно буде розглянути, як певні фактори, в тому числі й інвестиційний, впливає на формування ресурсного потенціалу області.

При дослідженні ресурсного потенціалу регіону найбільш адекватним буде поділ факторів, які впливають на його формування і нарощування, на фактори зовнішнього середовища (ті, що формуються за межами регіону) та фактори внутрішнього середовища (такі, що формуються в межах регіону).

Варто зауважити, що чіткої межі між цими факторами бути не може, оскільки всі групи мають вагомий вплив одна на одну, тому вивчатись повинні за допомогою системного підходу. За такого підходу всі елементи системи не лише залежать один від одного, але й розвиваються один в одному [2, с.9]. До таких факторів формування ресурсного потенціалу належать: бюджетний, кредитний, пільговий, податковий, ціновий, інвестиційний (формується як зовнішнім, так і внутрішнім середовищем), митний та валютний - лише зовнішнім. Одним з найскладніших є інвестиційний фактор, який є поняттям комплексним. Він включає в себе не тільки традиційне розуміння іноземних та національних інвестицій. Стосовно формування ресурсного потенціалу регіону інвестиції можна умовно поділити на внутрішні і зовнішні. Внутрішні здійснюються за рахунок коштів акумульованих всередині регіону - заощадження населення, прибуток підприємств, інвестиції місцевих бюджетів, діяльність місцевих інвестиційних банків. Під зовнішніми інвестиціями маються на увазі не тільки іноземні інвестиції, але й укладений коштів із сусідніх регіонів.

Не применшуючи важливості іноземних інвестицій, необхідно акцентувати увагу на внутрішніх інвестиціях (національних). На сьогодні проблема пошуку внутрішніх джерел інвестування, активізацій інвестиційної діяльності на рівні регіонів є надзвичайно актуальною. Економічний розвиток будь-якого регіону і України в цілому, а також залучення іноземних інвестицій неможливі, якщо національний капітал не працюватиме ефективно. Сьогодні ринок потребує диверсифікації внутрішніх джерел інвестування, пошуку нових методів залучення інвестицій, зміни регіональної інвестиційної політики.

Також важливою складовою національного інвестиційного ресурсу є депозитні банківські рахунки. Тільки забезпечивши високий притік коштів на депозитні рахунки, можна очікувати, що кредитний ринок стане важливим джерелом фінансових ресурсів, а довгострокове кредитування активно сприятиме розширенню капіталовкладень.

Ще одним дієвим важелем є бюджетні інвестиції. Однозначних оцінок впливу бюджетних інвестицій на розвиток економіки окремого регіону або держави в цілому в економічній літературі немає. Позиція економістів з цієї проблеми залежить, в основному, від того, яку роль вони відводять державі в регулюванні економічних процесів. Проте, в будь-якому випадку бюджетні інвестиції повинні спрямовуватись на вирішення пріоритетних завдань, які ставить перед собою регіон. Однією з форм бюджетних інвестицій є інвестиційні кредити, які в Україні не дуже поширені. Мета їх надання - активізація інноваційного розвитку економіки, підвищення екологічної безпеки підприємств, економія енергії. До їх переваг можна віднести той факт, що вони мають найменший перерозподільний ефект, та найбільший стимулюючий, оскільки бюджетні ресурси не даються у позиковій формі. З метою нарощування ресурсного потенціалу регіону доцільно розвивати саме практику надання інвестиційних кредитів, адже повернені кредити можуть накопичуватись для подальшого інвестування.

Висновки. Інвестиційна діяльність в Україні та її регіонах є центральною ланкою соціально-економічного розвитку відповідних територій. Посилення активізації інвестиційної діяльності в Україні та її регіонах є найбільш актуальною проблемою в економічному житті сьогодення. Від динаміки сьогоднішніх обсягів та структури інвестицій в основний капітал по регіонах України залежить майбутній сталий соціально-економічний розвиток всіх територій країни.

На інвестиційну діяльність на всіх рівнях господарювання (державному, регіональному, галузевому, на рівні підприємства) здійснюють вплив комплекс різних за походженням факторів: зовнішні та внутрішні, позитивні та негативні фактори. Саме вплив цих факторів визначає динаміку та обсяги інвестицій в країні та її регіонах. На регіональному рівні на інвестиційну діяльність здійснюють вплив 3 групи основних факторів: інвестиційний потенціал, інвестиційні ризики та інвестиційне законодавство. Саме ці три основні групи факторів формують інвестиційну привабливість регіонів України.

Кожна із цих груп факторів оцінюється за допомогою системи соціально-економічних показників, які характеризують певний стан і вплив цього фактору на інвестиційну діяльність в регіоні. З метою ефективного аналізу інвестиційної привабливості регіонів України необхідно враховувати весь комплекс факторів, які впливають на розвиток інвестиційної діяльності в регіонах.

Література:

1. Піріашвілі О.Б. Роль інвестиційної політики у регіональному розвитку// Інвестиції: практика та досвід. – 2007- № 21- с. 15-17.
2. Уліганинець Г.П. Інвестиційний фактор формування ресурсного потенціалу регіону // Інвестиції: практика та досвід. – 2007. -№20- с. 8-13.